

Srbijo. Naj opisem v zvezi s tem nekaj prizorov.

Neko noč so nas ob enajstih

nišnici. Je hčerka Mr. in Mrs. Perko, ki vodita slaščičarno na 6304 St. Clair Ave.

RDEČA KOKARDA

ROMAN IZ VELIKE REVOLUCIJE

STANLEY WEYMAN

Obenem pa sem tudi sam izgubil ravnotežje in pal. Preden sem se utegnil pobrati, me je nekdo tako silovito brcnil s cokolj v glavo, da sem skoro omedlel; a vendar sem se pobral in jel udrihati okoli sebe kakor besen, tako da sem potisnil nasprotnike nazaj in si napravil nekaj prostora. Toda v glavi se mi je vrtelo; rdeča megla mi je legla na oči in predmeti so plesali okoli mene. Nekdo me je potegnil za suknjo. Obrnil sem se kakor slep. Tisti mah me je zadel strahovit udarec — od koga in s čim, še danes ne vem — in zrušil sem se kakor klada. Vsi čuti so me minili.

XIV

Slabo se obrača

Opustošenje Saintlajškega dvorca je bilo avgusta meseca in orehi so bili še zeleni, ko sem izgubil zavest. Ko pa sem se jel po malem spet osveščati svoje okolice in se mi je vrnila volja do življenja, so bili jeseni že goli in hrasti okrog Sauxa so nalikovali ogromnim rusim glavam. Toda še mnogo dni potlej sem živel zgolj živalsko življenje; jedel sem, pil in spal ter smatral abbeja Benoita, ki je klečal ob moji postelji, za navaden prirodnjaki. Nazadnje, v poslednjih dneh novembra, je vendarle prišla ura, ko se mi je zjasnilo v glavi, čeprav so vsi, ki so čuli pri meni, skoro že obupavali nad menoj; in ko so se moje oči srečale s pogledom vrlega župnika, sem videl, kako se je obrnil v stran in od radosti zajokal.

Cez teden dni sem vedel vse — vso javno in zasebno povest tiste čudne jeseni, ki sem jo brez zavesti preležal v postelji. Ogibaje se stvari, ki bi mi bile šle preveč do živega, mi je abbe Benoit najprej pripovedoval, kaj se je zgodilo v Parizu, v tistih desetih tednih nezaupnega čakanja, ki so nastopili po razdejanju Bastilje; kako so predmetja, ki jih je La Fayette komaj brzdal s svojo narodno stražo, ljubosumno prežala na Versailles, kjer je narodna skupščina neprestano

nadzorovala kralja; kakšno pomanjkanje je vladalo v tem težkem času in kako so se vsak dan širile vesti, da pripravljajo dvor nasilen udarec; kako je kraljica priredila nesrečni banket, s katerega se je utrnila iskra, ki je užgala smodnik; in naposled, kako so dne 5. oktobra ženske iz tržnice krenile na Versailles ter s silo privedle kralja in skupščino v Pariz, kjer je postal vladar jetnik v svoji lastni palači.

"In od tistih dob?" sem dejal, ves blede od presenečenja. "Saj pravite, da smo danes dne 20. novembra?"

"Nič se ni zgodilo," je odgovoril. "Samo znamenja, ki kažejo na bodočnost."

"A vendarle?"

Resno je zmajal z glavo.

"Vse je v narodni straži; to je eno. Pri nas na Quercyjskem šteje zbor, ki ga je hotel sestaviti gospod Hughes, že nekaj tisoč mož. Zato je tudi vse oboroženo. In ker so lovski zakoni odpravljeni, je vsakdo lovec. In plemstva se je izselilo toliko, da bi človek lahko rekel, da ni več plemičev — ali pa, da so vsi plemeniti."

"A kdo vlada zdaj?"

"Občinski sveti. In koder ni teh, komiteti."

Nehote sem se nasmehnil. "Kaj pa vaš komitet, gospod župnik?" sem vprašal.

"Jaz ne hodim več vanj," je odvrnil in komaj vidno nagrbnel obrvi. "Njegovo poslovanje je za moj okus prehitro. Toda povedati vam imam še hujše stvari."

"Kaj neki?"

"Dne 4. avgusta je skupščina ukinila cerkveno desetino, še v prvi polovici tega meseca so pripravljali zakon o zaplombi cerkvenih imenj. V tem trenutku je gotovo že sprejet."

"Kaj mislijo! Ali naj svečeništvo gladiu pogine?" sem vzkliknil ogorčeno.

"Prav za prav ne," je odvrnil z otočnim nasmeškom. "Plačevala nas bo država... dokler nam bo naklonjena."

To reki me je ostavil samega. Zamišljeno sem gledal skozi okno, izkušaje si predstaviti svet, ki me je obdajal, v njegovi novi podobi. Nato mi je Andre prinesel juho. Pritožil sem se, da je prazna: burja vnanjega življenja, ki so jo bile župnikove novice spustile v mojo sobo, mi je bila vrnila tek in vsa bolniška hrana z zdravili vred se mi je mahoma uprla. Toda stari sluga je vzel mojo pritožbo za zlo.

"Oh, gospod," je zagodrnjal, "kaj pa hočete v teh časih, ko zakupniki ne plačujejo več najemnin in so polovici vaših globov zavili vratove in ga v vsej deželi ni živga zajca! Dandanes, ko vse lovi in postopa in se kovači in krojači postavljajo na konjih in z mečem ob boku — da, da! — plemstvo pa jo je popihalo ali pa skriva glavo pod blazino — dandanes ni bogme nič čudnega, da je juha prazna! Če gospod vikont rajši pije močno juho, bi bil moral sam pasti svojo kravo, ne pa..."

"Nehaj, nehaj, prijatelj," sem dejal in zlovoljno dvignil obrvi. "Povej mi rajši, kaj dela Buton?"

"Gospod vikont misli gospod kapetana Butona?" je porogljivo vprašal stari lakej. "V Cahorsu je."

"Ali je bil kdo kaznovan zaradi... zaradi dogodkov v Saint-Alaisu?"

"Dandanes ne kaznujejo ni-

kogar več," se je odrezal Andre. "Razen da kdaj pa kdaj obesijo kakega mlinarja, ker je žito predrago."

"Po tem takem ni niti Petit-Jean..."

"Petit-Jean je odpotoval v Pariz. V tem trenutku je gotovo že polkovnik ali vsaj major."

Po teh besedah me je stari sluga ostavil in vsa muka samotnega ugibanja se je zgrnila name. Zakaj edinega, do česar mi je bilo, se nisem bil upal vprašati. Ta nemir me je tlačil kakor mora in vzlic moji mladosti izpodjedal mojo življenjsko moč ter oviral ozdravljenje.

Drugi dan mi je prinesel odrešenje. Abbe Benoit se je bil menda odločil, da načne ta razgovor; njegova prva beseda, ko je bil povprašal o mojem zdravju, je merila naravnost na stvar.

"Nikoli me še niste vprašali, kaj se je zgodilo potem, ko ste bili ranjeni, gospod vikont," je dejal po kratkem obotavljanju. "Ali se še spominjate?"

"Kako bi mogel pozabiti?" sem zastokal.

Župnik se je oddahnil. Gotovo je do tiste minute mislil, da nisem pri pravi pameti. "In zakaj me niste nikoli vprašali?" je nadaljeval.

"Ali ne razumete zakaj prijatelj?" sem vzkliknil z bolestinim glasom in pal nazaj v naslanjač, iz katerega sem se bil vzdignil v svojem neukrotljivem razburjenju. "Ali ne razumete, da sem hotel ohraniti vsaj trohico upanja? Toda zdaj me nikar več ne mučite. Govorite, prijatelj, povejte mi vse."

"Povedati vam imam samo srečne novice," je veselo odvrnil. "Vse, kar je bilo najhujšega, vam je že znano. Ubogega gospoda de Gontauta so ubili na stopnicah. Vsi ostali, do zadnjega sluga, so se rešili na strehe sosednjih hiš."

"Ušli so?"

"Da. Mesto je bilo nekaj ur kakor iz uma, toda oni so bili dobro skriti. Mislim, da so potlej ostavili ta kraj."

"Tedad ne veste, kje so?"

"Ne. Od tistega dne nisem videl nikogar izmed njih. Čul sem le, da so na nekem gradu, nemara pri Haricourtovih. Nato so Haricourtovi sredi oktobra odpotovali in gospod de Saint-Alais s svojo rodbino je šel menda z njimi."

V preobilju svoje radosti izprva nisem bil zmožen besede. Nato sem vprašal:

"In druga ne veste ničesar?"

"Ničesar drugega," je odvrnil župnik.

A meni je bilo tudi tega dovolj. Ko je prišel drugi k meni, sem se že lahko izprehajal z njim po terasi. Moči so se mi naglo vračale. Toda čim bolj sta mene oživljala gibanje in sveži zrak, tem bolj je vrli svečenik vidno gineval pred mojimi očmi. Njegov prijazen, gibčni obraz je bil vsak dan bolj mračen in njegova molčečnost vsak dan večja. Ko sem ga nekoč vprašal, kaj mu je, je odgovoril:

"Slabo se obrača, vse gre po zlu. In jaz se ne čutim nedolžnega, Bog mi odpusti greh!"

"Kdo pa je vobče nedolžen?" sem dejal, da bi ga pomiril.

"Moral bi bil izpredvideti, kam to vodi!" je odvrnil in zvil roke. "Moral bi se bil spomniti, da je red prvi dar, s katerim je Bog osrečil človeka. Red!... Danes pa je v Cahorsu tako, kakor da vobče ni več sodišč; stari sodniki se boje, vse se roga starim zakonom in niti dolgov ni moči izterjati! Red! A najhujše, česar se je dandanes bati zločinca, ako ga vržejo v ječo, je to, da ga v njej pozabijo. Red — ko vidim povsod samo orožje! Nepismeni ljudje se zdaj povišujejo nad največjega učenjaka; in tisti, ki sami ne plačujejo davkov, tro-

sijo denar onih, ki jih plačujejo! Mesto trpi pomanjkanje, seljaki pa hodijo na lov ali pa stopajo križemrok; kdo pa naj še dela, ko je bodočnost tako negotova? Dvorci bogatih so zapuščeni in njihova služinčad umira gladi; nihče ne prodaja in nihče ne kupuje več nego je neizogibno; nikake podjetnosti ni, nikake obrti ne trgovine ne prometa! In jaz, ki vidim vse to, gospod vikont, naj ne bi govoril: Mea culpa mea maxima culpa?"

"A svoboda je vendarle dragocena," sem oporekel. "Sami ste mi časih dopovedovali, da je treba nekaj žrtvovati zanjo."

"Ali je svoboda to, da smejo vsi brez kazni počenjati zlo?" je vprašal z razvnetostjo, kakršne pri njem dotlej nisem pomnil. "Ali je svoboda v tem, da sme vsakdo krasti? Ali trinoštvo prestane biti trinoštvo, če je trinogov tisoč namestu enega? Ne, gospod vikont, nič več ne vem, kaj mi je storiti," je nadaljeval. "Najrajši bi se odpravil križem sveta, preklicovat, kar sem govoril, in popravljat, kar sem storil!"

"Ali se je mar zgodilo še kaj več, nego ste mi povedali?" sem vprašal, ves začuden nad tem izlivom. "Kaj takega, česar jaz še ne vem?"

"Skupščina nam je vzela desetino in imenja," je trpko odgovoril župnik. "To vam je znano. Kot Cerkvi nam pa odrekajo pravico do obstanka. Tudi to menda veste. In zdaj so pravkar sklenili odpravo vseh samostanov. Kmalu nam bodo zaprli tudi cerkve in katedrale, da vzpostavijo paganstvo!"

"Brezumje!" sem vzkliknil.

"In vendar je resnica."

"Zastran odprave nič ne rečem. Toda cerkve in katedrale..."

"Zakaj pa ne?" je žalostno odgovoril. "Sam Bog ve, kako malo je zdaj vere na svetu. Stvar je povsem mogoča. Vidim kako vse vodi k temu. Zato je

tem bolj potreba, da ostanemo mi, ki verujemo, zvesti in stalnovitni."

Vsaka njegova beseda je bila dokaz, kako silno ga peče vest, ker je tudi on pospeševal nesrečo; in kar težko se mi je storilo, ko ga drugi dan ni bilo ob navadni uri. Tretji dan je zopet prišel, a tako pobit in čemer in tako žalostno se je poslovlil od mene, ko je odhajal, da bi ga bil najraje poklical nazaj. Ko ga četrti in peti dan zopet ni bilo, sem poslal k njemu vprašat, a prepozno: stara župnikova gospodinja je odgovorila mojemu slu, da se je naglo odpravil z doma ter naprosil nekega sosednjega župnika, naj ga nadomešča kak mesec dni.

Ker sem takrat že po malem vstajal, sem se peš napotil k njegovi hišici. Izvedel nisem ničesar posebnega mimo tega, da je bil neki oče kapucin dva dni in dve noči njegov gost in da je gospod župnik zelo zaskrbljen in slabe volje jahal v Cahors. Vaščani, ki sem jih srečaval spotoma, so me spoštljivo, da, celo prijazno pozdravljali; toda senca sumnje ki sem jo bil že pred meseci opazil na njihovih obrazih, je bila postala med tem še temnejša. Pri slehernem sem imel občutek, da mu je kar odleglo, ko sem mu izginil izpred oči.

Pred vhodom v glavni dvored sem srečal moža, ki sem ga poznal, nekega vinotrca iz Aulnoya. Ustavil sem ga in vprašal, ali so tamkajšnja gospoda na svojem gradu.

Debelo me je pogledal.

"Ne, gospod vikont," je dejal. "Odpotovali so že pred nekaj tedni... po tem, ko se je dal kralj pogovoriti, da se je vrnil v Pariz."

"A gospod baron?"

"Takisto."

"Ali so šli v Pariz?"

Pošteni malomeščan mi je pomežiknil.

"Mislim, da ne, gospod. To

morate sami bolje vedeti od mene, gospod vikont; a zdi se mi, da se ne bi dosti zmotil, če bi rekel 'v Turin'."

"Bolan sem bil," sem mu pojasnil. "Ničesar ne vem."

"Vaše mesto bi bilo v Cahorsu," je odvrnil z dobrohotno osornostjo. "Večina gospode je tam, kolikor jih ni šlo preko meje. Dandanes je v mestu bolj varno nego na kmetih. Oh, če bi moj oče še živel..."

Ne da bi dokončal svoj sta-

vek, je skomignil z rameni, poklonil se in odšel. Vzlic njegovemu presenečenju sem videl, da je zadovoljen z revolucijo, čeprav je iz vlnjivosti skrit svoje veselje.

(Dalje prihodnjik.)

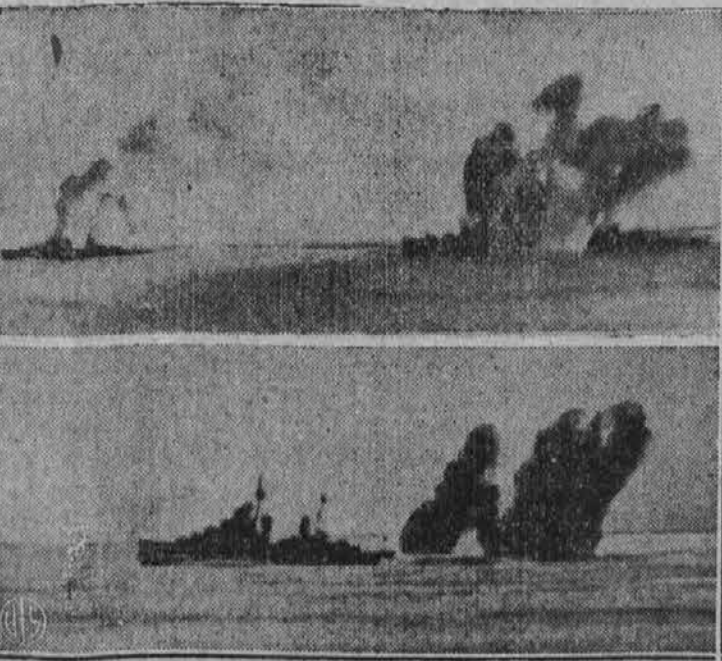
Še vedno prostora za enega... Mlada veverica, kateri je avto ubil mater, je dobila "mačeho." Mačka, ki je last nekega grocerista iz New Yorka in ki ima svoje štiri mladiče, je sprejela na hrano tudi osirotelo veverico, ki se pravi dobro počuti pri svoji "mačehi," kakor nam kaže gornja slika.

Admiral William H. Stedley, levi na sliki, novi poslanik Zed. držav v Rusiji je bil ob svojem prihodu na novo službeno mesto pozdravljen od predsednika sovjetske vlade, Michaela Kalinina, desni na sliki. Slika je bila posneta v Kremlinu, ko je naš poslanik izročil predsedniku sovjetske vlade svoje poverilnice.

Odlikovanje junakov. General-major Raul H. Lincoln, levi na sliki, pripenja odlikovanja junakom-letalcem in sicer brigadnemu generalu Ralph Royce, ki se je odlikoval v bombnih napadih na Japonce v Južnem Pacifiku. Desni na sliki, ki je bil tudi odlikovan pa je polkovnik John H. Davis.

Angleška križarka je srečno ušla italijanskim bombam. Prav blizu so padale bombe iz italijanskih bombnikov, kar nam nazorno kaže gornja slika, a križarka je vseeno odnesla zdravo kožo. Ta napad je bil izvršen 22. marca 1942.

Oblak Furniture Co.

TRGOVINA S POHIŠTVO
Pohištvo in vse potrebščine
za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2976

Ako iščete

dobrega popravilalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave.

(Tues. x)

Kadar potrebujete

Zavarovalnino

proti ognju, viharju, za avtomobile, šipe, bonde, itd.

Se lahko zanesljivo

obrnete na

L. PETRICH

19001 KILDEER AVE.

IVanhoe 1874

PREMOG — COKE

Razvažamo po vsem Clevelandu. Vprašajte za naš budget načrt. Pregled furnesov zastoj.

WHITE WAY COAL CO.

3858 SUPERIOR AVE.

HENDERSON 6177

DAJEMO EAGLE ZNAMKE

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči
Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA
KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki... Posluje že 49. leto

Članstvo 37,800 Premoženje \$5,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši posleni in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavarujete za smrtne, razne poškodbe, operacije, prou bolezn in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanj dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisl član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, pr-trudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.